

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašiny a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **K. Ř.**, zastoupený Mgr. Dagmar Dřimalovou, advokátkou se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 4. 2006, č. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2006, č.j. 3 Cad 56/2006 – 17,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2006, č. j. 3 Cad 56/2006 – 17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 10. 4. 2006, č. X. Rozhodnutím žalované byl žalobci podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) odňat od 10. 6. 2006 plný invalidní důchod. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že podle posudku Pražské správy sociálního zabezpečení (dále též „PSSZ“) ze dne 27. 3. 2006 již není žalobce plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti o 50 %. Podle tohoto posudku je žalobce pouze částečně invalidní, o jeho nároku na částečný invalidní důchod bude rozhodnuto dodatečně. Dle ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění

je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %.

Městský soud v Praze napadeným rozhodnutím žalobu proti citovanému rozhodnutí žalované jako nedůvodnou zamítl. Soud provedl důkaz posudkem o zdravotním stavu žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované tj. ke dni 10. 4. 2006, vypracovaným dne 16. 10. 2006 posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též „posudková komise MPSV“) v Praze. Posudková komise MPSV v Praze stanovila jako rozhodující příčinu žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované vertebrogenní bolestivý syndrom po opakované operaci výhřezu ploténky L5/S1 v letech 2001 a 2003, který je toho času přijatelně stabilizovaný. Posudková komise MPSV v Praze jej posoudila podle kapitoly XV odd. F položky č. 3 písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „vyhláška č. 284/1995 Sb.“), a míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti hodnotí v rámci tam stanoveného rozpětí 30 – 50 % maximem, tj. 50 %. Posudkové komise MPSV v Praze dále konstatovala, že další zdravotní postižení, zejména otylost a porucha osobnosti jsou důvodem pro navýšení této hodnoty podle § 6 odst. 4 citované vyhlášky o dalších 10 % bodů tj. na celkových 60 %. S tímto dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem je žalobce schopen práce bez větší fyzické zátěže, delšího stání nebo nadměrné chůze, s vyloučením nočních směn. Dle posudkového zhodnocení byl žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované částečně invalidní podle ust. § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a nebyl plně invalidní podle ust. § 39 zákona o důchodovém pojištění. U nařízeného soudního jednání žalobce nesouhlasil s posouzením posudkové komise MPSV v Praze, uvedl, že mu není zřejmé, v čem u něho došlo oproti posouzení, kdy byl uznán plně invalidním ke zlepšení jeho zdravotního stavu. V odůvodnění svého rozhodnutí vycházel soud z posudku posudkové komise MPSV v Praze, která posudek podala, kdy tento posudek vyhodnotil soud jako úplný a přesvědčivý, jenž dostatečně odpovídá soudu na všechny sporné otázky vyvstalé v daném řízení. Podle názoru soudu posudková komise MPSV v Praze přesvědčivě odůvodnila, z jakého důvodu je u žalobce posudkově významnější postižení somatické a rovněž vysvětlila, proč lze označit žalobcův zdravotní stav v současné době za přijatelně stabilizovaný. Napadené rozhodnutí žalované bylo vydáno v souladu se zjištěným skutkovým stavem a v souladu s právními předpisy.

V kasační stížnosti podané proti rozsudku Městského soudu v Praze žalobce (dále jen „stěžovatel“) uvedl kasační důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel nejdříve zrekapituloval historii posudkových závěrů při dřívějším uznávání jeho plné invalidity, následně vyjádřil nesouhlas s posudkovým zhodnocením PSSZ ze dne 27. 3. 2006 a posudkové komise MPSV v Praze ze dne 16. 10. 2006. Po třech a půl letech od přiznání plného invalidního důchodu byla stěžovateli provedena třetí kontrolní lékařská prohlídka, podle níž byl uznán pouze částečně invalidní. K tomu uvádí, že dle zpráv obvodního lékaře MUDr. D. a dalších odborných lékařů se jeho zdravotní stav nezlepšil, aby tak mohly být splněny podmínky pro odejmutí plného invalidního důchodu, naopak, jeho zdravotní stav se zhoršil a zároveň se u něj projevila i zhoršující se sociální fobie, což

vyplývá z psychiatrických zpráv. Z lékařských zpráv podle stěžovatele také vyplývá, že trpí středně těžkou depresí, není tedy pravdou, že by jeho deprese byla pouze lehká, jak uvádí posudková komise MPSV v Praze. Obvodní lékař MUDr. D. stěžovatele informoval o tom, že lékaři posudkové komise nebyli seznámeni s lékařskou kartou stěžovatele. O tom, že zdravotní stav stěžovatele se nezlepšil svědčí i to, že dne 11. 6. 2006 nastoupil stěžovatel na fyzicky nenáročné místo (jakožto provozní), avšak již druhý den měl stěžovatel zdravotní problémy a dne 14. 6. 2006 jej obvodní lékař zneschopnil práce, přičemž jeho pracovní neschopnost trvala až do 14. 6. 2007. Tak jak posudková komise MPSV v Praze negativně vymezila práce, jenž stěžovatel může vykonávat, podle stěžovatele víceméně vyloučila jakoukoliv možnost jeho zaměstnání. Dne 4. 7. 2007 byl stěžovatel pozván PSSZ Praha 8 k řízení o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidního důchodu. Posudková komise v rámci tohoto řízení vyslovila, že stěžovatel je plně invalidní.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Kasační stížnost je podle ust. § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížními důvody. Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud vycházel při posouzení věci z následujícího skutkového stavu:

Stěžovateli byl plný invalidní důchod přiznán od 1. 9. 2002, a to v souladu s posudkem lékaře PSSZ, dokončeným dne 18. 9. 2002, kdy míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele byla ohodnocena 70 % podle kapitoly XV odd. F položky č. 3 písm. d) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., vzhledem k přetrvávající koř. sympt. a přetrvávání psychiatr. problematiky stav hodnocen jako pokračující léčení po operaci páteře. Posudkem PSSZ, dokončeným dne 24. 7. 2003, podaným v rámci první kontrolní prohlídky, byla psychiatrická problematika uznána za invalidizující vzhledem k trvající hospitalizaci a proto posudkově zhodnocena podle kapitoly V položky č. 3 písm. c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kdy pokles činí 70 % a to s přihlédnutím k dalším dg, které vedly k hodnocení při horní hranici; stěžovatel byl nadále uznán plně invalidním. Druhá kontrolní prohlídka byla ukončena posudkem PSSZ, dokončeným dne 28. 6. 2004, kdy stav tak jak byl doložen vedl k posudkovému zhodnocení, že nadále přetrvávající psychiatr. obtíže vedou k hodnocení dle kapitoly V položky č. 3 písm. c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kdy pokles činí. Lékař PSSZ tak uznal stěžovatele nadále plně invalidním. Při třetí kontrolní prohlídce, posudkem dokončeným dne 27. 3. 2006, lékař PSSZ zhodnotil stav stěžovatele, že již není nadále plně invalidní, ale je pouze částečně invalidní. V posudkovém zhodnocení označil onemocnění vertebrogenní a psychiatrické jako středně závažné, s přibližně stejnou mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti, za závažnější však považoval vertebrogenní nález i vzhledem k předchozí operaci. Vertebrogenní nález vyhodnotil jako stabilizovaný a vzhledem k druhé dg. při horní hranici pásma. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele odpovídá postižení uvedenému v kapitole XV odd. F položky č. 3 písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., míra poklesu ohodnocena 50 %. Na základě posudku PSSZ ze

dne 27. 3. 2006 odňala žalovaná stěžovateli plný invalidní důchod. Posudková komise MPSV v Praze v posudku vypracovaném pro účely soudního řízení konstatovala, že stěžovatel k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované byl částečně invalidní. Rozhodující příčinou stěžovatelova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl posudkovou komisí stanoven vertebrogenní bolestivý syndrom po opakované operaci výhřezu ploténky L5/S1 v letech 2001 a 2003, který je toho času přijatelně stabilizovaný. Posudková komise MPSV v Praze jej posoudila podle kapitoly XV odd. F položky č. 3 písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb.; celkovou míru poklesu ohodnotila 60 %.

O věci uvažil Nejvyšší správní soud takto:

Ačkoliv stěžovatel důvod podané kasační stížnosti výslovně podřadil pouze pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., je z obsahu kasační stížnosti seznatelné, že současně napadá i vadu rozsudku soudu spočívající v projednávání věci v jiné vadě řízení před soudem, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Předně se tedy Nejvyšší správní soud zabýval existencí vady řízení před soudem, neboť tzv. jiná vada řízení před soudem, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, je vadou natolik závažnou, že se jí musí Nejvyšší správní soud zabývat i v případě, pokud by to stěžovatel výslovně nenamítal – jde o vadu, k níž je soud podle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. povinen přihlídnout z úřední povinnosti. Stěžovatel v kasační stížnosti vytýká krajskému soudu, že vzal za podklad svého rozhodnutí posudkové zhodnocení posudkové komise MPSV v Praze, jenž je v rozporu s lékařskými zprávami odborných lékařů a které nesprávně hodnotí zdravotní stav stěžovatele jako zlepšený či stabilizovaný. Principiálně stěžovatel namítá nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, z něhož krajský soud vycházel při právním posouzení dané věci.

V projednávání věci jde o odnětí pobírané dávky důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a rozhodnutí soudu proto závisí především na odborném lékařském posouzení zdravotního stavu stěžovatele. V přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů posudková komise MPSV, která je oprávněna nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti občana, ale též k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkových závěrů o plné invaliditě, částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání a zániku. Posudek této posudkové komise, pokud splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti posudku, je zpravidla v přezkumném soudním řízení rozhodujícím důkazem. V případě, kdy dochází k odnímání pobírané dávky důchodového pojištění, je posudková komise povinna přesvědčivě odůvodnit, co se při porovnání s obdobím, kdy byla odnímaná dávka přiznána, u zdravotního stavu pojištěnce přesně změnilo, jinak řečeno určit a objasnit důvod či příčinu zániku nebo snížení stupně invalidity. Tento právní závěr si osvojila již judikatura správních soudů, např. Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 8. 12. 2005, č.j. 21 Cad 56/2005 – 21, www.nssoud.cz, judikoval: „Při odnímání pobírané dávky důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem je posudková komise MPSV ČR povinna přesvědčivě odůvodnit, v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu nebo stabilizace zdravotního pojištěnce při porovnání s obdobím, kdy odnímaná dávka byla přiznána, případně zda odnímaná dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu.“ Podle konstantní

soudní praxe jsou uznávány tři okruhy příčin, jenž mohou vést k přesvědčivému odůvodnění zániku nebo snížení stupně dříve uznané invalidity. Jedná se o posudkově významné zlepšení zdravotního stavu, stabilizaci zdravotního stavu spojenou s adaptací např. na poúrazovou situaci a tím i s obnovením výdělečné schopnosti ve stanoveném rozsahu, a dřívější posudkové nadhodnocení zdravotního stavu tzv. posudkový omyl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2003, č. j. 4 Ads 19/2003 – 48, www.nssoud.cz). Pro přesvědčivost posudkových závěrů je nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo snížení stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné právní posouzení věci. V této souvislosti nutno zdůraznit, že případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, jenž způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebné medicínské znalosti na rozdíl od posudkové komise MPSV.

Jak bylo již uvedeno výše, stěžovatel byl poprvé uznán plně invalidním na základě stavu v perioperačním období a rekonvalescenci po operaci páteře a meziobratlových plotének, tj. převážně z důvodů somatického charakteru. Při první a druhé kontrolní prohlídce však bylo za rozhodující příčinu stěžovatelova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu určeno lékařem PSSZ psychiatrické onemocnění. Při třetí kontrolní prohlídce lékaře PSSZ a následně posudkovou komisí MPSV v Praze bylo shodně označeno za rozhodující postižení onemocnění vertebrogenní, tedy somatické, jež při vlastním zhodnocení a stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti vedlo ke snížení stupně invalidity. Jak posudek PSSZ ze dne 27. 3. 2006, tak posudek posudkové komise MPSV v Praze se při zhodnocení zdravotního stavu stěžovatele stran zániku jeho plné invalidity vyjádřily toliko k příčině snížení stupně invalidity z hlediska somatického postižení, které hodnotily jako t.č. přijatelně stabilizované. Tyto posudky se měly však vypořádat také s tím, co se změnilo u psychického postižení stěžovatele, které bylo posudkem lékaře PSSZ určeno za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu v době nejbližší před snížením stupně invalidity v rámci první a druhé kontrolní prohlídky.

Posudková komise MPSV ČR nezdůvodnila, v čem spatřuje zlepšení, stabilizaci či dřívější posudkové nadhodnocení psychiatrického onemocnění stěžovatele v porovnání s obdobím, kdy byla jeho plná invalidita na základě tohoto zdravotního postižení uznána. Předmětný posudek se v důsledku toho nevypořádal s klíčovou otázkou odůvodnění zániku plné invalidity stěžovatele a nesplňuje tak požadavky správní praxe na úplnost skutkových zjištění a přesvědčivost posudkových závěrů. Se zřetelem ke shora uvedenému je Nejvyšší správní soud toho názoru, že dosavadní posudek posudkové komise MPSV v Praze nemůže být zatím dostatečným podkladem pro posouzení zákonnosti napadeného správního rozhodnutí.

Pokud tedy soud při posouzení věci z uvedeného posudku vycházel, rozhodoval na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Je tak na místě uzavřít, že soud zatížil řízení vadou, jenž mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a současně vrátil věc soudu k dalšímu řízení. V něm je soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu tak, že si vyžádá doplňkový posudek posudkové komise MPSV v Praze, v němž se komise vypořádá s otázkou hodnocení psychiatrického postižení stěžovatele v porovnání s obdobím, kdy byla jeho plná invalidita na základě tohoto zdravotního postižení uznána.

V novém rozhodnutí pak Městský soud v Praze rozhodne podle ust. § 110 odst. 2 s. ř. s. i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. května 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu